

sjónarmið

Miðsavnan av framhaldsdeildunum á Eysturskúlanum í Tórshavnar Kommunu – er tað framtíðarloysnin?

Uppskot er lagt fram í Býráðnum, um at flyta tær 4 verandi framhaldsdeildirnar, og savna tær á tí eina skúlanum, nevniliga Eysturskúlanum – men er hetta nøkur loysn til tað betra? spyr Johan Samuelsen, skúlaráðslimur

Sjaldan verða skúlamálið havd á lofti í almenna kjakinum, og oftast er lítið kjak um innihald og endamálsorðingina í fólkaskúlanum – oftast er tað onkur lokalpolitikari, sum ger ein vørr um plasing, flyting ella ikki flyting, og harvið blívur tað. Eisini innan »bøgardarnar« í Havn hevur onkur hug til at royna flogið, og aftur her er talan um flytingar, hesa ferð ikki av skúlum, men harafturimóti at flyta næmingarnar úr 8., 9. og 10. flokkunum av teimum verandi 4 framhaldsdeildunum, á Argjum, á Venjingarskúlanum, í Kommunuskúlanum og á Eysturskúlanum, og miðsavna allar framhaldsdeildirnar í býnum á einum skúla, og uppskotsstíllarin, Tórfinn Smith býráðslimur, hevur mælt til at seta ein arbeidsbólk at viðgera henda spurningin við avvarðandi partar í málinum, harundir eisini Skúlaráðið, og endamálið, sambært uppleggnum hjá uppskotsstíllaranum, er, at flyta allar framhaldsdeildirnar yvir á Eysturskúlan, og nýta hinar skúlarnar í býnum sum

»skúlar í nærumhvørvinum á staðnum«. Og grundgevingarnar hjá Tórfinni fyri hesi miðsavnan eru m.a. tær, at Eysturskúlin hevur bestu og nýggjastu fakhølini, at fjarstøðan frá býplássi til skúlan hevur onki at siga í hesum aldursbólkinum og at vallerugreina-møguleikarnir hjá næmingunum verða nóg stórir, av tí at næmingatalið verður munandi økt o.s.fr.

Álitið frá 1988

Og víst verður til eitt áliti, sum Býráðið læt gera í 1988 um framtíðarskúla-viðurskiptini í Havnini, har m.a. eisini varð mælt til at umhugsa spurningin um miðsavnan av framhaldsdeildunum á einum skúla og at gera nærskúlar í nýggju grannaløgum v.m. Alt hetta ljóðar mikið væl, men hvør er so veruleikin í hesum álvarsmáli, sum tað er at flyta allar framhaldsdeildirnar, eini 600–700 næmingar í aldrinum 13–16 ár á Eysturskúlan, og eru grundgevingarnar og sjónarmiðini hjá Tórfinni Smith haldbar? Og kann hetta álitið frá 1988 brukast til nakað sum

helst, bara 7 ár aftaná at tað bleiv gjørt aftaná ógvusligu broytingarnar í samfelagi okkara síðani tá? Eg ivist – og skal eg royna at greiða frá, hví at so er.

Valskúli og eindarskúli

Vit finga eina fólkaskúla-lóg í 1979, og bygd hon í høvuðsheitum á tvey grundsjónarmið, í lutfall til tað, sum hevði verið frammanundan, nevniliga: 1. valskúlin og 2. eindarskúlin – við øðrum orðum, næmingarnir í framhaldsdeildunum finga høvi til at ávirka sína egna tímatalvu við nokrum valfríum lærugreinum, umframt tær grundleggjandi, sum kravdar vóru, sum t.d. føroyskt, danskt, rokning, kristni osfr. Og so eindarskúlskipanin um at lata næmingarnar ganga í sama flokki frá 1.–10. flokk, uttan nakra eyðmýkjandi sundurliming í fólkaskúlaárunum, sum t.d. tað var undir gomlu realskúlskipanini.

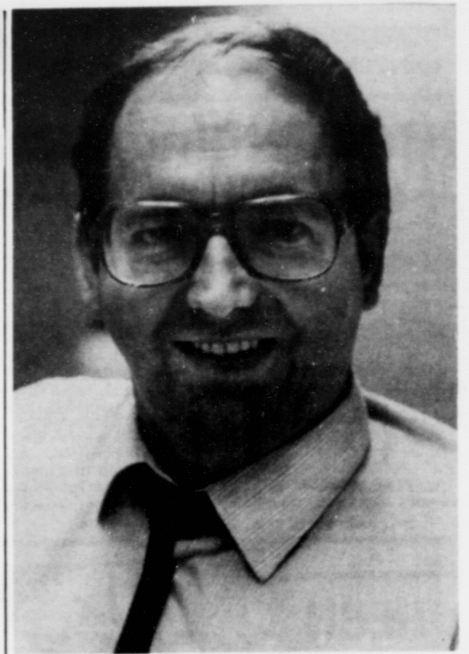
Broytt fólkaskúla-lóg

Løgtingið hevur gjørt fleiri broytingar í fólkaskúla-lógini síðani 1979,

og seinastu broytingarnar eru júst av slíkum slag, sum gera vallerugreina-møguleikarnar minni í vavi enn frammanundan, eftir at søgan, landalæran og lívfrøðin aftur eru vordnar kravdar lærugreindir í 8. og 9. flokki. Og hetta átti Tórfinn at vita, men hann argmentar, sum eingin broyting var farin fram í valskúlskipanini, og brúkar enn álitið frá 88, sum sambært seinastu broytingunum í fólkaskúla-lógini er vordin púra avoldað hvat valskúlanum viðvíkur! Eftir nýggja lærugreinaabýtnum, sum nú verður gingið eftir, frá Landsskúla-fyrisingini, so eru kravdu tímarnar um vikuna í 8. og 9. flokki 27 í tali og út við 100% velja síðan 4 tímar í týskum og 2 tímar í alisfrøði (fysik), og so er tímatalvan fyri vikuna uppi við 33 tímum – har er snøgt sagt ikki pláss fyri fleiri tímum.

Velja »kompetansugevandir lærugreindirnar

So í veruleikanum er einki reelt val í 8. og 9. flokki, burtursæð frá týskum og alisfrøði, og

Johan Samuelsen, skúlaráðslimur, vísir á móguleikan í 10. flokki fyri einum veruligum valskúla

ein kann ikki siga foreldur ring fyri tað, at tey lata børnini velja tær lærugreindir, sum geva størstu »kompetansuna«, tá tað ræður um at velja miðnámsskúlar seinni, sum liggja omanvert fólkaskúlan, og harvið tryggja børnum sínum ein veruligan valmøguleika í framtíðini, tí hesum báðum lærugreinum, týskum og alisfrøði, sleppur tú neyvan undan, tað vita bæði næmingar og foreldur teirra, og tí verða tær valdar, so einfalt er tað.

Merkir lærara-uppsagnir

Tórfinn Smith er eisini inni á spurninginum at hækka um klassakvotientin í Havn upp í 22–24 næmingar í framhaldsdeildini og harvið lækka talið av flokkum úr 33 niður í 28 – hetta man vera sötur musikkur í oyrunum á skúlamálaráðharranum, Eilífi Samuelsen, nú fer hann so endiliga ein reellan sparmøguleika forerandi eftir uppskoti Tórfins, tí prátið hjá honum um »avlopskapasitet« hjá lærarum, sum neyðvendigvis ikki kemur at merkja uppsagnir, tað ljóðar sum naivt tos í hesum spariðum, og veruleikin innan skúla-verkið prógvar at so er! Og forrestin hví skulu Havnarborn verða fyri vanbýti, tá talan er um tal av næmingunum í fólkaskúlanum, klassakvotienturin fyri landið er 16 næmingar í miðal, meðan tað er væl hægri her í Havn?

Havnarborn verri fyrri

Hví geva havnarbornum óneyðuga harða kapping við onnur børn í landinum – tí alt annað líka, so

er tað nú einaferð soleiðis, at jú størri næmingatalið verður í einum flokki, jú minni tíð verður hjá læraranum at taka sær av tí einstaka næminginum, og hetta er júst eitt av gandaorðunum í nýggju donsku fólkaskúla-lógini frá fjór (sum vit plaga at vera skjótt á kopiera), nevniliga hin sokallaða næmingatillagaða undirvísing, sum verður sett í hásetið – men hana skulu vit í Føroyum ikki taka í fullum álvara? Ella í hvussu so er ikki her í Havnini, har næmingatalið í flokkunum í framhaldsdeildunum, sambært Tórfinni Smith, er ov lágt í løtuni og tí má fyllast upp! Er hetta skúlavinarligur hugburður?

Hitt prinsippið, sum verður brotið, er, at eindarskúlin frá 1.–10. flokk verður sundurliðaður aftaná 7 ára skúlagongd, og tað er beint ímóti andanum í lógini, um at varðveita flokseindina í 10 ár.

Miðsavning kann verða vandamikil

At savna allan undgóm in í Sudurstreyri í tí eina skúlanum í hesum árum, tá bæði gentur og dreingir eru fyri so ómetaligum stórum broytingum reint menniskjansliga, ger tað eisini meira ivasamt í míni verð at leggja saman, og tað kann fáa óhepnar fylgjur við tilíki samanstúgving, sum mælt verður til, og sum vit ikki eiga at siggja burtur frá í hesum sambandi. Og hin móguleikin at skifta næmingar við atferðartupulleikum mill-

